Jasmina Mihajlović

PARISKI POLJUBAC

Taksista nas ostavi tik ispred ulaza u žensku, najveću zgradu *Galeries Lafayette*. Grandiozno kitnjasto zdanje zidano početkom prošlog veka ima samo jednu manu: veće je od bilo kojeg hrama bilo koje svetske religije.

Mora da je elektronski naboj jona u vazduhu tog pariskog dana bio izuzetno nepovoljan za moj zodijački znak. Čim kročih unutra osetih nešto nalik atmosferi novogodišnje čarolije strašnog suda. Sve je bilo u pretprazničkoj atmosferi. S vrha vitražne kupole, visili su džinovski baloni na koje su svetlosnim zracima projektovani anđeli. Mahom ružičasti. I sa trubicama. Divno je izgledalo, ne mogu da kažem... Eterično skupoceno. Očaravajuće. I zastrašujuće.

Anđeli su odavno nezaštićena vrsta. Kao i ljudi. Ne zna se više ko tu koga treba da čuva... I od koga.

Meni je bio potreban čuvar. I čuvar i vodič.

Stotine najvećih svetskih brendova imalo je svojih nekoliko kvadratnih metara u ovoj vavilonskoj kuli obilja. Eh, Bože, činilo mi se prethodnih godina spasonosnijim da u *Lafajetu*, pod jednom kupolom, prelazim kilometre kupovne golgote, nego da šipčim od radnje do radnje u razmaženoj ulici St. Honore. *Lafajet* mi je izgledao kao demokratično praktična varijanta putovanja kroz svetsku modnu elitu.

Preko podova pokrivenih zlatnom šmirglom stigosmo do odeljka posvećenog obući. *Dior*, *Prada*, *Ferragamo*, *Viton*, *Žurdan*..., avenija cipela. Uvek idem pravo ka *Feragamu*. On je tačno po meri mog stila. Neupadljivo udobno skupocen. Tera svoju priču. Iz senke.

Ne znam, zapravo, kako izgledam u očima drugih. Ne zna to niko za sebe. Uvek mu kažu samo mrvicu. Dobrog ili lošeg. Ne znam kako izgledam ni u svojim očima. Da li je zamišljena krhka slika sebe samog iluzija ili stvarnost?

Prodavačice *Feragamovih* cipela obradovaše se mušterijama u paru. On postariji gospodin, ona u lakoj *Alberta Ferretti* bundici. Već vidim kako trljaju ruke. Biće to dobar posao. Ona – sponzoruša. Mada malo neobična. On – sponzor. Mada malo neobičan. Nazrem im to uvek u očima. Neku laku zbunjenost nestereotipnim. Znam i kako će ta zbunjenost prelaziti u zaprepašćenje, pa u ljubavno ushićenje, pa u finalno finansijsko razočarenje. Posle svih faza dolazi totalna konfuzija.

Znam i šta misle odakle smo. Pre no što progovorimo, tipuju da sam Portugalka italijanskog porekla. Gospodin je neodređene nacionalnosti. Švajcarska, možda Lihtenštajn, ili Andora, ako su dovoljno geografski široki. Kad im se obratim na mešavini svog anglofrancuskog polude da me usluže. (Nisam razrešila zašto.) Onda im M. uvek uputi nekoliko pitanja na besprekornom francuskom jeziku. Tek toliko da predstava zaista može da počne.

Ali, čim međusobno progovorimo znam da šokirano prebiru po pameti: ruski, češki, hm, hm, kako ono beše češkoslovački... Kad na navaljivanje otkrijemo da smo Srbi, stvar se danas razlaže od zemlje do zemlje na nekoliko nivoa. Ili su uplašeni, ili nabrajaju sportiste, ili pojma nemaju gde je to. Samo više svakako nisu srdačni. Jedino su uzdržani.

Lafajet je dovoljno skupo mesto gde još uvek caruje učtivost tako da se pitanja o nacionalnosti ne postavljaju.

– Donesite mi ove, ove, ove i ove čizmice broj 39 i po! – broj mojih godina je odavno prerastao broj mojih cipela, kako mi reče prijateljica Isidora Bjelica spisateljica, tako da više nemam skrupula ni oko kakvih brojeva.

– Odmah, odmah... – žurno odgovara kosooka prodavačica i šalje crnkinju, pomoćnicu, po kutije.

Znam i šta će biti dalje. Dramaturgija šoping talk show-a je jedna od najstarijih dijaloških formi. Vratiće se umesto sa četiri kutije noseći osam i pride će joj na zglobovima visiti 3-4 tašnice. Svaka vrtoglavije skuplja od prethodne. Onda će mi reći da od traženih modela u mom broju ima, ako sam dobre sreće tog dana, samo dva para. Ali, zato, nudiće mi obilje drugih.

Vratila se noseći osam kutija i šest tašni.

– U vašem broju imam samo jedan model koji ste tražili – reče radosno.

E, ovo je stvarno bedak dan, pomislih. Bilo je previše pozitivno naelektrisanih jona u vazduhu. A oni su negativni po zdravlje!

– Zato sam našla još sedam predivnih modela – zavodljivo saučesnički pogleda u M-a.

On uvežbano klimnu glavom, s porukom – šta je tu je.

– Od ovih sedam nisu baš sve čizmice u vašem broju. Ima manjih i većih, ali snaći ćemo se – cvrkutala je na francuskom koji je maternji jezik u bezbroj njihovih nekadašnjih kolonija gde žive crni, beli, polucrni, kosooki, pravooki...

Uvežbano klimnuh glavom. Ista priča je bilo da se odlučujete za cipele od hiljadu evra, bilo za one od sto. Nikad nema vašeg broja! Ni u megalopolisima koji se ugušiše od cipela, ni u promaja radnjama sa redukovanom količinom robe, ni na buvljacima, ni u najskupljim radnjama u kojima se šapuće kao u crkvi.

Šta mogu. Takva mi je sudbina za taj dan. Koji li je danas svetac, prolete mi kroz glavu? Koji da je, tortura probanja cipela ne gine.

Ako sam puna energije probam sve. Ukoliko tačno znam šta hoću, što mi se s narastanjem broja godina sve češće događa, isprobavam samo polovinu prinudno ponuđenih koještarija. I ne kupim nijednu. (Dobro, lažem, kupim jednu.)

– Dajte mi ove, ove i ove – smanjila sam njenih osam ponuda na tri.

Buljile su u mene sa zaprepašćenjem. Potom i kosooka i crnkinja gotovo uvređeno pogledaše u M-a. Nemo su zahtevale da interveniše i urazumi me da probam sve. Čak i ono što su još mislile da donose. On je gledao u lampione sa anđelčićima...

Isprobah prve, druge, treće. Prve loše, druge očaj, treće crkotina.

Prodavačice su se divile svakom paru.

– Kao stvorene za vas, madam. Pardon, madmazel – izazivale su.

– I madam i madmazel – odgovarala sam im.

One su se kikotale. Kao da celu moju životnu situaciju odlično razumeju. A šta da im kažem? Kako sam ja Srpkinja književnica koja se sa 32 godine smrtno zaljubila u Srbina književnika 31 godinu starijeg od sebe! Da oboje živimo u Beogradu već 13 godina u srećnom braku! To ne razumeju ni Srbi, a kamoli kosooka i tamnoputa Francuskinja. (Uzgred, jedva i ja to shvatam). Ljubav je ionako demode kategorija. Brak je tek monstrum diljem razvijenijih delova zemaljske kugle.

– Pošto su ove? – upitah za čizme koje su mi loše stajale. Imale su najviše šansi da prođu ako se smilujem.

Prodavačice sada već demonstrativno pogledaše u M-a. Smejuljila sam se slatko unutar sebe. „Sponzor" je bogougodno skrstio ruke na stomaku i gleduckao kroz prodavačice.

Rekoše cenu gledajući i dalje u M-a, kao da im je on postavio pitanje.

– Preskupe! – odbrusila sam. – A i loše mi stoje.

– Preskupe! – zaključio je M. – Idemo...

Prodavačice padaju u očaj od ovog portugalsko-rusko-češko nesponzorskog nestandardnog para.

Zadovoljna sam predstavom. Ali mi se ne ide... Pa, nisu mi baš toliko loše stajale te loše čizmice. Iako su bile preskupe.*

Spremamo se da odemo.

– A tašnice?! – viču za nama.

– Later! Plus tard, plitar – kažem mašući im – Kasnije!

*

– Što ih nisi kupila? – pita me muž. – Lepo su ti stajale.

– Misliš? E, nije fer! Sad mi tek kažeš...! Znaš li na šta si me osudio posle već ovih pretrpljenih strašnih iskušenja isprobavanja tri para obuće. Na muke daljeg izbora...

– Odoh ja za bar da pijem šampanjac – reče srećan što je sam sebe razrešio greha dalje suludičave potrage za parom čizama.

– Blago tebi! – zavidela sam mu. – Kad bih ja bar tako mogla. Uđeš, izađeš i gotovo. Ništa ne kupiš.

– Izađi. Niko ti ne brani.

– Kako niko? Brani mi želja za posedovanjem svih stvari koje vidiš ovde, pa onda sujeta, potom neraščišćeni odnosi sa samom sobom i epohom posedovanja... Nije to zezanje. To su ozbiljne stvari... Biti književnica ne podrazumeva monaštvo.

– Za mene biti književnik podrazumeva istovremenu askezu i hedonizam. To su ozbiljne stvari. Ozbiljni izbori, ozbiljne odluke.

– Ali, ja nisam samo književnica. U životu sam uzimala razne ženske dužnosti, profesije i uloge. Volonterski. Bez radnog staža i plate. Bila sam i jesam supruga, majka, kuvarica, sobarica, pedagog, ljubavnica, vrtlarka, manekenka, psiholog, šminkerka, krojačica, negovateljica, medicinska sestra, čistačica, dizajner enterijera, šofer, bankarka, hauz majstorica... Pa onda: javna ličnost, zavodnica, zaljubljena žena, fam fatal, gospođa, dama, manekenka, muza, maštovita partnerka, intelektualka, fitnes šampionka, krhko stvorenje, glamurozna ledi, nežno-brižna sapa(u)tnica... Vidiš koliko cipela tu treba...

Nasmeja se. Slatko. Muški bezbrižno...

– Kako da izbalansiram sporost i brzinu kad mi vreme teče kroz prste? – upitah nervozno zagrcnuta.

---

* Uvek se kajem kad dam bilo kakve pare. Velike ili male. Šta mogu. Niška krutonovčana priroda, valjda.

Vreme je već isticalo. Bližilo se francusko sveto podne, vreme ručku.

– Ne znam. Lična stvar... – odgovori tajanstveno.

Isprobavala sam obuću još sat. Šake su mi bile potpuno crne od navlačenja i svlačenja mora skupih čizama. Izgledala sam kao pravi odžačar ili ženski đavo. Hm, firmirana roba koja prlja ruke... Nisam našla ništa po svojoj meri. Obnevidela od umora dovukla sam se do utočišta kraj glamuroznog šanka gde je M. iz flit čaše (one koja izgleda kao lala, dno joj se zabada u stalak, a pije se držeći stakleni struk u ruci) pio *Moet*.

– Rezultat – ništa! Duplo golo – rekoh penjući se na flit barsku stolicu – Popiću i ja šampanjac. Koja je to tebi čaša?

– Druga.

– Druga!? Pa ja sam za to vreme probala milion pari čizama. I cipela. Čak i neke papuče. Sandale nisu imali. Nije sezona...

– Znaš šta, odoh u mušku zgradu *Lafajeta* onim svemirskim hodnikom – dve zgrade bile su povezane mostom-tunelom osvetljenim s dna plavičastom svetlošću – da kupim šal. On mi je potreban.

Stvarno se u Beograd vratio sa jednim jedinim komercijalnim trofejom. Tim šalom po koji je sada odlazio.

– Stalno nekud ideš. Izvlačiš se...

– Izvlačim se iz besmisla.

– odlomak iz romana –